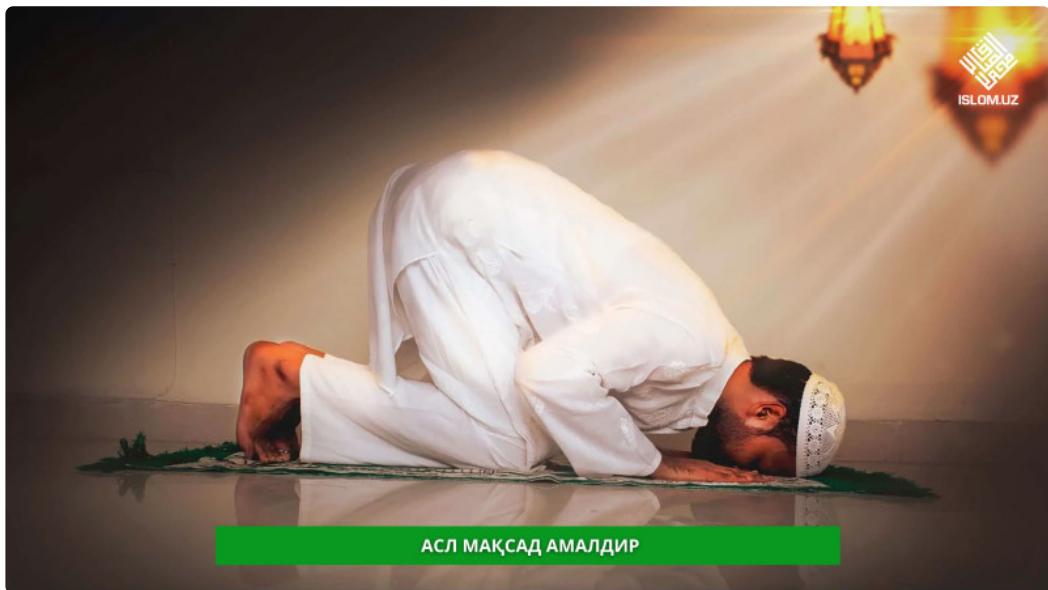

Асл мақсад амалдир

09:16 / 18 март 3132

Бир киши ҳазрат Таҳановий раҳматуллоҳи алайҳга шундай деб ёзди:
«Жуда кўп зикр ва тиловат қила бошлаганман. Таҳажҷуд ҳам хуфтондан кейин (кечанинг охирги кечасида) давомийдир. Лекин ҳануз қалбда ҳузур пайдо бўлмади».

Жуда кўп одамларда шундай шикоят бўладики, биз зикр қиласиз, тиловат ҳам қиласиз. Лекин бирор завқ, ҳузур ва халоват сезилмайди. Чунончи, бунинг натижасида одамлар, менинг амалим бекордир ёки қандайдир бағритош ва бераҳмлигим сабабли ҳузур бўлмаяпти ёки Худо билади нима сабаб экан деб ўйлайдилар. Яна бунинг натижасида у хавотир бўлиб қолади ва баъзида маъюсликгача навбат етиб боради. Бу тавфиқ ҳам неъматдир.

Бунинг жавобида ҳазрат Таҳонавий раҳматуллоҳи алайҳ шундай дедилар:
«Раҳмат»ку пайдо бўлгандир. У раҳбарлик қиласити.
«Ҳузур» ўзи унга итоаткордир. Ўзининг навбатида у ҳам ҳозир бўлади.

Яъни, асл нарса Аллоҳнинг раҳмати, яъни амал тавфиқидир. Амал қилиш тавфиқи бўляпти, бу улуғ неъматдир. Уни қадрланг ва унга шукр қилинг. Бу раҳмат сизга раҳбарлик қиласити. «Ҳузур» қолди, у раҳматга

итоаткордир. Қачонки, унинг навбати келса, у ҳам ҳозир бўлади. Нима у ҳам ҳозир бўлиши зарурийми? Йўқ, хечам зарурий эмас. Агар бутун умр ҳузур ҳосил бўлмаса, унда ҳам бирор зарар йўқ. Лаззат ва қайфият мақсад эмас. Амалнинг ўзи асл мақсаддир. У амал орқали ҳосил бўладиган қайфият мақсад эмас.

Масалан, амал натижасида лаззат бўляпти ва ҳузур бўляпти, мулоиймлик бўляпти, ииғи келяпти. Бу нарсалар асли ўзи мақсад эмас. Агар ҳосил бўлса, у ҳолда Аллоҳнинг неъматлари дидир. Агар ҳосил бўлмаса, унда бирор зарар йўқ. Асл мақсад амалдир. Шунинг учун амал қилиб олинг. Хоҳ у тиловат бўлсин, намоз бўлсин ёки бирор бошқа амал бўлсин. Бас, у ҳосил бўлсин.

*Шайхул ислом, муфтий Муҳаммад Тақий Усмоний ҳафизаҳуллоҳ.
(«Ислаҳий мажаалис» китобидан. З-жилд, 108-бет).*

Абдулқайюм Комил таржимаси.